

Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı ve Çocuk Kavramlarına İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Çalışma

University Students' Views on the Concepts of the Old Age and Child: A Qualitative Study

Burcu Çakı Döner¹, Beşir Çakır², İbrahim Halil Türkbeyler³, Miray Bulut⁴, Erdiñ Karakoç⁵,
Melise Bulut⁶

Öz

Amaç: Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yaşlı ve çocuk kavramlarına ilişkin görüşlerini incelemektir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmada; nitel tasarım kullanılmıştır. Çalışmaya 471 öğrenci katılmıştır. Tanıtıcı özellikler formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen veriler içerik analizi ile incelenmiştir.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 21.22±2.61'dir. Katılımcıların %77.9'u kadın, %49.09'u Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim görmektedir, %77.9'u çalışmamakta, %76.6'sının geliri orta düzeydedir. Öğrencilerin %80.5'i yaşlı yetişkinle yaşamazken; %65.6'sının evinde çocuk bulunmaktadır. Yapılan analiz sonucu öğrencilerin yaşlı kavramına ilişkin görüşleri temasından; azalan enerji, fiziksel gerileme, bağımlılık, bilişsel durgunluk, yaşamın anlamını kaybetme ve ölüme yaklaşma alt temaları elde edilmiştir. Çocuk kavramına ilişkin görüşleri temasından ise; yükselen potansiyel, hayata ilk adım, gelecek nesil, kâşiflik ve saflık alt temaları oluşturulmuştur.

Sonuç: Öğrencilerin yaşlı ve çocuk kavramı tanımlamalarının biyolojik ihtiyaçlar, kırılabilirlik, yaşa özgü toplumsal roller ve nitelikler etrafında şekillendiği görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin yaşlı ve çocuk kavramlarına yönelik algılarının olumlu yönde desteklenmesi ve eğitimsel faaliyetler düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Yaşlı, Çocuk, Nitel Çalışma

¹Doktor Öğretim Üyesi, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye, b.caki@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-3592-5121

²Sorumlu Yazar, Araştırma Görevlisi, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Gaziantep, Türkiye, besircakirr@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-5375-7259

³Profesör Doktor, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Gaziantep, Türkiye, ihurbeyler@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5489-1692

⁴Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye, mirayy27.27@gmail.com, ORCID: 0009-0004-8283-593X

⁵Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye, erdincarakoc136@gmail.com, ORCID: 0009-0002-5891-1687

⁶Yüksek Lisans Öğrencisi, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye, melisebult@gmail.com, ORCID: 0009-0002-5891-1686

Geliş Tarihi: 8 Ocak 2026, Kabul Tarihi: 4 Haziran 2026, Yayınlanma Tarihi: 31 Ağustos 2026

Abstract

Aim: The aim of this study is to determine university students' views on the concepts of old age and child.

Materials and Methods: A qualitative design was used in the study. 471 students participated in the study. Data obtained using a demographic characteristics form and a semi-structured interview form were analysed using content analysis.

Results: The mean age of the students was 21.22 ± 2.61 . 77.9% of participants were women; 49.09% were studying at the Faculty of Health Sciences; 77.9% were not in employment; and 76.6% had a middle-income. While 80.5% of students did not live with an older adult, 65.6% had children living in their home. The analysis revealed the following sub-themes from the participants' views on the concept of "old age" declining energy, physical decline, dependence, cognitive stagnation, loss of meaning in life and approaching death. From their views on the concept of "child", the following sub-themes emerged: rising potential, first steps in life, the next generation, exploration and innocence.

Conclusion: It appears that students' definitions of the concepts of "old age" and "child" are shaped by biological needs, vulnerability, and age-specific social roles and characteristics. It is recommended that university students' views of these concepts be positively reinforced and that educational activities be organised.

Keywords: Student, Elderly, Child, Qualitative Study

Özet Beyan**1. Bu konu hakkında ne biliniyor?**

Toplumdaki bireyler, yaşlı ve çocuk kavramlarını çeşitli kavramlarla ilişkilendirmekte; bu kavramlar olumlu değerlendirmelerin yanı sıra olumsuz görüş ve yargıları da içerebilmektedir

2. Bu makalenin sonuçları

Çalışmaya katılan üniversite öğrencileri, yaşlı ve çocuk kavramlarını somut ve soyut nitelikteki çeşitli tanımlamalarla açıklamışlardır. Öğrencilerin ifade ettiği tanımlar, toplumda yaygın olarak kabul gören genel yaklaşımları yansıtmakla birlikte, literatürde yer alan kavramsal çerçeveyi zenginleştirebilecek özgün tanımlamaları da içermektedir.

3. Bu makalenin katkıları

Üniversite öğrencilerinin yaşlı ve çocuk kavramlarına ilişkin attettikleri anlamların belirlenmesi, bu kavramlara yönelik mevcut algı ve tanımlamaların ortaya konulması açısından önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular, söz konusu algıların istenen düzeyde geliştirilmesine yönelik eğitimsel ve toplumsal müdahalelerin planlanmasına katkı sağlayabilir.

Giriş

Artan yaşam süresi, farklı nesillerin eş zamanlı olarak birlikte var olmalarını ve yaşamalarını mümkün kılmaktadır. Farklı nesillerin birlikte varoluşu, aynı zamanda birbirlerine karşı oluşan bazı ihtiyaçları da beraberinde getirmektedir. Yaşlılık ve çocukluk dönemlerinin iç içe geçtiği bu süreci anlamak bu ihtiyaçların giderilmesinde oldukça önemlidir.¹ Dünyanın birçok yerinde yaşlılık, fiziksel ve zihinsel yeteneklerin azalması, hastalık riskinin artması ve üretken sosyal aktivitelerden çekilmeyle karakterizedir ve yaşamın son evresi olarak algılanmaktadır.² Bir kişinin ilk kez yaşlı kabul edildiği kronolojik yaş Dünya Sağlık Örgütü tarafından 60 yaş ve üzeri kabul edilmektedir. Toplumlar arasındaki çarpıcı farklılıklar ve yaşam beklentileri yaşlı tanımlaması için farklı başlangıç noktaları ortaya çıkarmaktadır.^{3, 4} Dolayısıyla kronolojik yaş, yaşlanma sürecinin niteliğine ilişkin bilgi vermez; yaşlılığın anlaşılması, sosyal, psikolojik ve kültürel bağlamların birlikte ele alınmasıyla mümkündür.⁵ Hiç şüphesiz aynı durum çocuk kavramı içinde geçerlidir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi erken yaşta reşit olma durumu hariç on sekiz yaşına kadar her bireyi çocuk olarak tanımlamaktadır.⁶ Yapılan bu genel tanımın yanında çocuk kavramı farklı bakış açıları ile de ifade edilmektedir. Çocuk kavramına ilişkin yapılan bir tanımda; çocukluğun kendine özgü niteliklerinin yanında hızlı ve şaşırtıcı değişimler

göstermesi ön plana çıkarken; başka bir tanımda çocuk sürekli gelişim içinde olan bir varlık olarak tanımlanmıştır.⁷ Aynı zamanda çocuk, kültürün devamlılığı açısından da değerli bir varlık olarak ifade edilmektedir.⁸ Tıpkı yaşlı kavramında olduğu gibi çocuk kavramında da sosyolojik, biyolojik, fizyolojik, psikolojik tanımları içine alan, çocuğu bireysel özellikleri ve çevresi ile bir bütün halinde değerlendiren, gelişimsel özelliklerine önem veren bir anlayışın benimsenmesi gerekmektedir.⁹ Nitekim teorik olarak çocukların iç diyalog olarak tanımlanan kendine dönük konuşmalarının üzerinde sosyal konuşmalarda etkili olarak vurgulanmaktadır.¹⁰ Yaşlanma kavramı, farklı toplumsal ve kültürel bağlamlarda çeşitli biçimlerde yorumlanmakta ve bu çerçevede yaş ayrımcılığı önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Yaş ayrımcılığı, bireylere yalnızca yaşlarına dayalı olarak olumlu veya olumsuz tutum, değerlendirme ve davranışların yöneltilmesi olarak tanımlanmaktadır.⁹ Bireylerin yaşam boyunca farklı yaş grupları arasında geçiş yapmaları, bu gruplara ilişkin toplumsal algı ve kalıp yargılardan etkilenmelerini beraberinde getirebilmektedir.¹¹ Yaş ayrımcılığının ortaya çıkmasında rol oynayan üç temel mekanizmadan birinin kalıp yargı tehdidi olduğu belirtilmektedir.¹² Kalıp yargılar, belirli yaş gruplarına ilişkin genelleştirilmiş düşünce ve değerlendirmeleri içermekte ve bireylerin bu grupları nasıl algıladıklarını ve anlamlandırdıklarını etkileyebilmektedir.¹³ Günümüz dünyası yaşlı nüfusun hızla arttığı, yaşlılık ve çocukluk dönemlerinin iç içe geçtiği bir süreçtedir. Bu nedenle hem yaşlı hem de çocuk bireylere aynı özenin gösterilmesi, toplumların sürdürülebilirliği ve nesiller arası denge için hayati bir öneme sahiptir.¹⁴ Bu doğrultuda, bireylerin “çocuk” ve “yaşlı” kavramlarına ilişkin algılarının incelenmesi, bu iki yaş grubuna yönelik mevcut toplumsal kalıp yargıların ve algıların ortaya konulması açısından önem taşımaktadır.

Bu bağlamda üniversite öğrencileri, “çocuk” ve “yaşlı” kavramlarına ilişkin toplumsal algıların incelenmesi açısından özgün bir grup oluşturmaktadır. Üniversite öğrencileri, çocukluk dönemini geride bırakmış ve henüz yaşlılık dönemine ulaşmamış, yetişkinlik döneminin başlangıcında bulunan bireyler olarak iki farklı yaş grubunun dışında yer almaktadır. Bununla birlikte, çocukluk deneyimini geride bırakmış olmaları ve gelecekte yaşlılık dönemini deneyimleyecek olmaları, onların her iki yaş grubuna ilişkin algılarının incelenmesini önemli kılmaktadır. Üniversite öğrencilerinin “çocuk” ve “yaşlı” kavramlarına yükledikleri anlamların belirlenmesi, toplumda bu gruplara yönelik mevcut algı ve kalıp yargıların anlaşılmasına; benzerlik ve farklılıkların ortaya konulmasına ve yaş gruplarına yönelik olumsuz algıların azaltılmasına yönelik eğitimsel ve toplumsal yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu düşünceden yola çıkılarak yapılan bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yaşlı ve

çocuk kavramlarına ilişkin algılarını belirlemektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Üniversite öğrencilerinin yaşlı kavramına ilişkin görüşleri nasıldır?
- Üniversite öğrencilerinin çocuk kavramına ilişkin görüşleri nasıldır?

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın Tipi

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin “yaşlı” ve “çocuk” kavramlarına ilişkin görüşlerini değerlendiren nitel araştırma tipindedir.

Çalışmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma 471 öğrenci ile tamamlanmıştır. Çalışma örnekleminin belirlenmesinde literatürde yer alan çalışmalar dikkate alınmış ve referans kaynaklarda yer alan örneklem sayısının aşılması amaçlanmıştır.^{15,16} Bu sonuçlar yapılan bu çalışmanın örnekleminin doygunluk için yeterli bir sayı olduğunu göstermektedir.

Dâhil Edilme Kriterleri: İlgili üniversitenin aktif öğrencisi olan, Türkçe konuşabilen ve anlayabilen 18 yaş üzeri bireyler çalışmaya dâhil edilmiştir.

Dışlanma Kriterleri: Araştırmaya katılmaya gönüllü olup daha sonra araştırmadan çekilmek isteyen ve araştırmanın veri toplama formunu eksik dolduran bireyler çalışmadan dışlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu aracılığıyla 01.03.2025–30.05.2025 tarihleri arasında yüz yüze toplanmıştır.

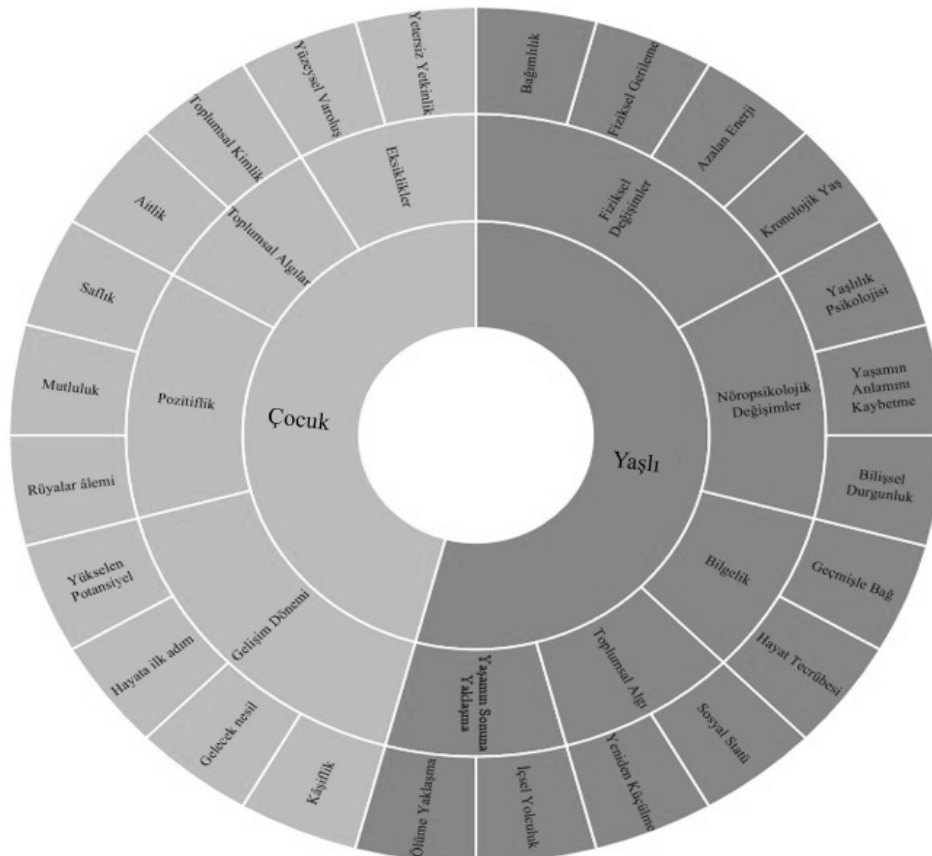
Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda oluşturulan ve öğrencilerin yaşını, cinsiyetini, akademik bölümünü, bulunduğu sınıfı, ikamet yerini, istihdam durumunu, gelir düzeyini, aile tipini, ailede yaşlı birey ve çocuk varlığını değerlendiren 10 sorudan oluşmaktadır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu: Yarı yapılandırılmış görüşme formu; öğrencilerin “yaşlı” ve “çocuk” kavramlarına ilişkin düşüncelerini belirlemek için oluşturulan iki açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerin bu iki kavram hakkındaki görüşlerini belirlemek için aşağıdaki sorular sorulmuştur:

- Sizce “yaşlı” nedir?
- Sizce “çocuk” nedir?

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada yer alan sayısal ve kategorik değişkenlerin analizinde ortalama, standart sapma ve yüzde analizleri kullanılmıştır. Nitel değişkenleri değerlendirmek için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, benzer kavramlar arasındaki ilişkiye göre verileri belirli kategoriler altında toplayarak düzenlemektedir. İçerik analizinde kategorilerin birleştirilmesiyle temalar elde edilmektedir.¹⁷ İçerik analizinde öncelikle öğrencilerin kağıtları incelenerek numaralandırılmıştır. İnceleme sonunda boş bırakan ve tutarlılığı olmayan veriler ayıklanmıştır. Toplamda 215 kâğıt elenmiş ve nihai 471 kâğıt çalışmaya dahil edilmiştir. Elenen 215 kayıp veri potansiyeli taşıması nedeniyle çalışmadan dışlanmıştır. İçerik analizi içerisinde yararlanılan betimsel analiz aracılığı ile ifadeler kavramsallaştırılmıştır. Öğrencilerin görüşleri incelenmiş ve ilişki bağlamında birleştirilerek kategoriler ve temalar elde edilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Yaşlı ve Çocuk Görüşlerinin Tematik Dağılımı

Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla; "yaşlı kavramına ilişkin görüşler" temasında yer alan 5 alt tema ve 13 kategori ile "çocuk kavramına ilişkin görüşler" temasına yer alan 4 alt tema ve 11 kategorinin kavramsal yapıyı temsil etme düzeyini değerlendirmek üzere uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu aşamada, uzman kişiye, 100 adet örneğin alfabetik

sıraya göre dizili olduğu bir liste verilmiş ve yaşlı için 13 ve çocuk için 11 kategoriye (hiçbiri dışarıda bırakmayacak şekilde) eşleştirmesi istenmiştir. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği, Miles ve Huberman yöntemi (1994) formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş birliği}}{\text{Görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}}$) kullanılarak hesaplanmıştır.¹⁸ Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun 0.90 ve üzeri olduğu durumlarda istenilen düzeyde bir güvenilirlik sağlanmış olmaktadır.¹⁹ Bu araştırmanın güvenilirlik çalışmasında 0.92 güvenilirlik sağlanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında “n” şeklinde frekans hesaplamaları yapılarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırma sürecinde Helsinki Deklarasyonuna uygun davranılmıştır. Çalışmanın yapılabilmesi için ilgili üniversitenin Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan (Tarih:15.01.2025 Sayı:510.42.15), rektörlüğünden (Tarih: 21.02.2025 Sayı: E-78244691-900-2500004076) ve bireylerden onam alınmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Yaş	21.22±2.61	471	100
Cinsiyet	Kadın	367	77.9
	Erkek	104	22.1
Okuduğu Bölüm	Sağlık Bilimleri	235	49.9
	Sosyal Bilimler	121	25.7
	Mühendislik ve Doğa Bilimleri	115	24.4
Bulunduğu Sınıf	1.Sınıf	116	24.6
	2.Sınıf	199	42.3
	3.Sınıf	44	9.3
	4. Sınıf	112	23.8
Yaşadığı Yer	Aile	168	35.7
	Yurt	272	57.7
	Öğrenci Evi	31	6.6
Çalışma Durumu	Evet	33	7.0
	Hayır	438	93.0
Gelir Düzeyi	Düşük	100	21.2
	Orta	361	76.6
	Yüksek	10	2.2
Aile Tipi	Geniş Aile	130	27.6
	Çekirdek Aile	313	66.5
	Parçalanmış Aile	28	5.9
Evde Yaşlı Varlığı	Evet	92	19.5
	Hayır	379	80.5
Evde Çocuk Varlığı	Evet	309	65.6
	Hayır	162	34.4

Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin ortalama yaşı 21.22±2.61’dir. Öğrencilerin %77.9’u kadın, %76.6’sı orta gelir düzeyine sahip, %66.5’i çekirdek aile yapısındadır. Eğitim sürecinde;

%49.9'unun Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuduğu, %42.3'ünün ikinci sınıfta olduğu, %57.7'sinin yurttta yaşadığı ve %93'ünün çalışmadığı belirlenmiştir. Son olarak %80.5'inin ailesinde yaşlı birey bulunmazken; %65.6'sının ailesinde çocuk bulunmaktadır (Tablo 1).

3.1. Öğrencilerin Yaşlı Kavramına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin, yaşlı kavramına ilişkin görüşleri teması beş alt temada gruplandırılmıştır. Bu alt temalar; fiziksel değişimler, nöropsikolojik değişimler, yaşamın sonuna yaklaşma, toplumsal algı ve bilgelik başlıkları altında tanımlanmıştır. Öğrencilerin “yaşlı” kavramını açıklarken en fazla fiziksel değişimler alt temasına vurgu yaptıkları görülmüştür. Bu alt temayı sırasıyla; bilgelik, nöropsikolojik değişimler, yaşamın sonuna yaklaşma ve toplumsal algı alt temaları izlemektedir (Tablo 2).

Alt temalar kendi içerisinde kategorilere ayrılmıştır. Bu doğrultuda fiziksel değişimler alt teması; kronolojik yaş, azalan enerji, fiziksel gerileme ve bağımlılık kategorilerinden oluşmaktadır.

Kronolojik Yaş: Bu kategoride öğrenciler; yaşlılığı belirli bir yaş ile sınırlandırmışlardır.

“65 yaş üstündeki her insan yaşlıdır.”(K4)

Azalan Enerji: Bu kategoride bazı öğrenciler; uzun yaşam yıllarının yaşlı bireylerde fiziksel yorgunluk, bedensel güç kaybı ve genel bir enerji düşüşüne neden olduğunu dile getirmiştir.

“Yaşlılık enerjinin bittiği bir dönem olarak tanımlanabilir.”(K185)

Bağımlılık: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlılıkla birlikte artan hastalıklar ve fiziksel zayıflığın, bireylerin kendilerine bakma ve çalışma yetilerini sınırladığını ifade etmiştir.

“İnsanın hastalıklarla mücadele ettiği dönemdir yaşlılık.”(K32)

Nöropsikolojik değişimler alt teması; bilişsel durgunluk, yaşamın anlamını kaybetme ve yaşlılık psikolojisi kategorilerinden oluşmaktadır.

Bilişsel Durgunluk: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlanmayla birlikte zihinsel işlevlerde yavaşlama veya durgunluk yaşandığını ifade etmiştir.

“Yaşlılık beynin yavaşladığı ve işlevini kaybetmeye başladığı bir dönemdir.”(K321)

Yaşamın Anlamını Kaybetme: Bu kategoride bazı katılımcılar, yaşlı bireylerin ilerleyen yaşla birlikte yaşamın anlamı ve amacı konusunda zorluklar yaşayabildiğini ve hayata karşı motivasyonlarının azaldığını ifade etmişlerdir.

“Bireyin hayat içerisinde motivasyonunu yitirdiği an yaşlılığa girdiği andır.”(K68)

Yaşlılık Psikolojisi: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlı bireylerin duygusal ve ruhsal durumlarını çeşitli algılarla ifade etmişlerdir.

“Yaşlılık deyince aklıma ilk olarak huysuz insanlar gelir.”(K53)

Yaşamın sonuna yaklaşma alt teması; ölüme yaklaşma ve içsel yolculuk kategorilerinden oluşmaktadır.

Ölüme Yaklaşma: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlılık dönemini hayatın son evresi olarak gördüklerini belirtmiş ve bu süreci sıklıkla ölümlle ilişkilendirilen algılar üzerinden tanımlamışlardır.

“Yaşlılık bir çiçeğe benzer. Her çiçek bir gün açar zaman geçtikçe solar. Aslına toprağa döner. İnsanda doğar ve solar. Yaşlanır ve sonra aslına döner.”(K36)

İçsel Yolculuk: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlılık sürecini yalnızca fiziksel bir değişim değil, aynı zamanda kendisiyle olan bağını yeniden kurduğu bir içsel yolculuk olarak tanımlamıştır.

“Yaşlılık yaşın ötesinde yaşayan bireylerin dönemidir.”(K60)

Toplumsal algı alt teması; yeniden küçülme ve sosyal statü kategorilerinden oluşmaktadır.

Yeniden Küçülme: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlılık sürecini fiziksel, zihinsel ve duygusal açıdan bir geriye dönüş olarak tanımlamışlardır.

“Yaşlılık insanın ikinci çocukluğunu yaşamasıdır.”(K76)

Sosyal Statü: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlı bireylerin toplum içindeki sosyal konumları, görünürlükleri ve rolleri üzerine değerlendirmelerde bulunmuştur.

“Yaşlı deyince aklıma emekli olan insanlar gelir.”(K2)

Son olarak bilgelik alt teması; hayat tecrübesi ve geçmişle bağ şeklinde kategorize edilmiştir (Tablo 2).

Hayat Tecrübesi: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlı bireyleri derin bir yaşam birikimi ve tecrübe sahibi olarak tanımlamıştır.

“Yaşlılar hayat hikâyemizin en güçlü kalemleridir.”(K439)

Geçmişle Bağ: Bu kategoride bazı katılımcılar; yaşlı bireyleri aile ve kültürel geçmişin yaşayan temsilcileri olarak tanımlamıştır.

“Yaşlılar bize rol model olan atalarımızdır.”(K5)

Analiz sonucunda tüm alt temalardan toplamda 60 farklı görüş üretilmiştir. Katılımcıların yaşlı kavramıyla ilgili en fazla ürettikleri ilk üç görüş; “65 yaş üstü (n:201)”, “bakıma muhtaç (n:66)” ve “deneyimli birey (n:21)” şeklindedir.

3.2. Öğrencilerin Çocuk Kavramına İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin, “çocuk” kavramına ilişkin görüşleri teması dört alt tema altında gruplandırılmıştır. Çocukluğa ilişkin alt temalar; gelişim dönemi, pozitiflik, eksiklikler ve toplumsal algı başlıkları altında tanımlanmıştır. Öğrencilerin “çocuk” kavramını açıklarken en

fazla gelişim dönemi alt temasına ait olan görüşleri kullandıkları görülmüştür. Bu alt temayı sırasıyla; eksiklikler, pozitiflik ve toplumsal algılar alt temaları izlemektedir (Tablo 3).

Tablo 2. Yaşlı Kavramına İlişkin Alt Temaların, Kategorilerin ve Görüşlerin Dağılımı

Tema	Alt Temalar	Kategoriler	Öğrenci Görüşleri
Yaşlı Kavramına İlişkin Görüşler	Fiziksel Değişimler (n:357)	Kronolojik Yaş	65 yaş üstü(201), belirli bir yaştan üstü
		Azalan Enerji	Yorgun(11), yıpranmış(5), güçten düşmüş
		Fiziksel Gerileme	Artan kırışıklık(5), beyazlayan saçlar, yürümekte zorlanma, yaygın katabolizma
		Bağımlılık	Hasta, bakıma muhtaç(66), çalışamayan
	Nöropsikolojik Değişimler (n:24)	Bilişsel Durgunluk	Zihinsel yavaşlama, beyin fonksiyonlarında azalma, işlevsellikte bozulma(2)
		Yaşamın Anlamını Kaybetme	Hayattan zevk almama(3), yaşam sevincini kaybetme(5), kendini bu yaşama ait hissetmeme, dilekleri azalan
		Yaşlılık Psikolojisi	Durgun, duygusal açıdan iflas etmiş, huysuz, iradesi olmayan, ruhsal dalgalanma yaşayan(3), yalnız(2), okyanusa bırakılan kayık
	Yaşamın Sonuna Yaklaşma (n:18)	Ölüme Yaklaşma	Ölümü çağrıştıran(7), hayatının son günlerini yaşayan, filmin sonu(3), yaşamın son demi, ölüme yakın hisseden, gençlikten geçiş
		İçsel Yolculuk	Yaşamın güzelliklerini farketme, hayatı anlamlandırma, yaştan ötesinde bir süreç(2)
	Toplumsal Algı (n:17)	Yeniden Küçülme	İkinci çocukluk, çocukluğa dönüş(3)
		Sosyal Statü	Emekli(7), toplumun gelişmişliği, refah kriteri, yeniliklere kapalı(2), kamuda öncelikli(2)
Bilgelik (n:55)		Hayat Tecrübesi	Deneyimli(21), saygın(4), özel, yaşanmışlıkları olan(5), bilinçli, olgun(10), en güçlü kalem, kararlarda yer alan ilk referans, köklü bir ağaç, dünyanın yükünü taşıyan, dünyada uzun zaman geçiren
		Geçmişle Bağ	Aile geçmişini yansıtan(2), atalarımız, geçmişin aynası(2), zamanın tanığı, aileyi bir arada tutan, eski

Alt temalar kendi içerisinde kategorilere ayrılmıştır. Bu doğrultuda gelişim dönemi alt teması; yükselen potansiyel, hayata ilk adım, gelecek nesil ve kâşiflik kategorilerinden oluşmaktadır.

Yükselen Potansiyel: Bu kategoride öğrenciler; çocukluğu gelişim ve öğrenme dönemi olarak ifade etmiştir.

“Çocukluk vücutta anabolizmanın katabolizmadan daha çok çalıştığı dönemdir.”(K21)

Hayata İlk Adım: Bu kategoride bazı öğrenciler; çocukluğu yaşamın ilk aşaması ile ilişkilendirmiştir.

“Çocuk yontulmamış bir mermere benzer.”(K59)

Gelecek Nesil: Bu kategoride bazı öğrenciler; çocukluğu gelecek ile bağdaştırmıştır.

“Çocuklar yarınlarımızdır.”(K9)

Kâşiflik: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocukları dünya ve yaşama ilgi duyan, araştırmacı bireyler şeklinde ifade etmiştir.

“Çocuklar bu dünyanın küçük kâşifleridir.”(K267)

Pozitiflik alt teması; saflık, mutluluk ve rüyalar âlemi kategorilerinden oluşmaktadır.

Saflık: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocukluğu saflık ve temizlik gibi kavramlarla ilişkilendirmiştir.

“Çocuklar içinde bulunduğu dünyadan ziyade tozpembe hayat yaşayan kişilerdir.”(K12)

Mutluluk: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocukları mutluluk, sevinç ve neşe gibi pozitif kavramlarla bağdaştırmıştır.

“Çocukluk hayatımızın en güzel yaşıdır.”(K96)

Rüyalar âlemi: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocukları hayal ve rüya gibi soyut kavramlarla ilişkilendirmiştir.

“Çocukluğu düşününce aklıma rengarenk balonlar gelir.”(K31)

Eksiklikler alt teması; yetersiz yetkinlik ve yüzeysel varoluş kategorilerinden oluşmaktadır.

Yetersiz Yetkinlik: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocukluk dönemini herhangi bir durumdan veya olgudan sorumlu tutulamamazlık ile bağdaştırmıştır.

“Çocukluk kendisini ilgilendiren tüm kararlarda ve durumlarda her daim bir başkasının etkisi altında kalınan dönemi tarif etmektedir.”(K87)

Yüzeysel Varoluş: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocukluğu hayatı gelişigüzel yaşayan ve hayatın ciddiyetinin henüz farkında olmayan bireylerle ilişkilendirmiştir.

“Çocuklar düşünmeden karar veren bireylerdir.”(K59)

Son olarak toplumsal algılar alt teması; toplumsal kimlik ve aitlik şeklinde kategorize edilmiştir. (Tablo 3)

Toplumsal Kimlik: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocukları toplum içerisinde sık kullanılan bazı kavramlar ile ilişkilendirmiştir.

“Okula giden bireyler çocukluğu temsil edebilir”(K155)

Aitlik: Bu kategoride bazı katılımcılar; çocuğun ailedeki yerini ifade etmiştir.

“Çocuklar ailelerimizin meyveleridir.”(K73)

Analiz sonucunda tüm alt temalardan toplamda 59 farklı görüş üretilmiştir. Katılımcıların çocuk kavramıyla ilgili en fazla ürettikleri ilk üç görüş; “Gelişim çağındaki olan birey (n:260)”, “Korunmaya muhtaç (n:60)” ve “Masumiyetin sembolü (n:14)” şeklindedir.

Tartışma

Öğrencilerin Yaşlı Kavramına İlişkin Görüşlerinin Tartışılması

Yaş ayrımcılığı (Ageism) kalıplaşmış düşüncelerin bireylere ithaf edilmesini kapsayan ciddi bir problemdir ve bu kavramın yaşlı bireylerde oluşturabileceği potansiyel riskleri ortaya çıkarmak

için daha fazla çalışma yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.²⁰ Yaş ayrımcılığı bireylerin yaşamını olumsuz yönde etkilenmesine neden olan ve kendini gerçekleştirmesine engel olan bir kavramdır.²¹ Yaş ayrımcılığı bilişsel, duyuşsal ve davranışsal açıdan kendini gösteren çok boyutlu bir kavramdır ve bilişsel boyut bireyin yaş alma kavramına attığı olumsuz yargıları kapsamaktadır.²²

Tablo 3. Çocuk Kavramına İlişkin Alt Temaların, Kategorilerin ve Görüşlerin Dağılımı

Tema	Alt Temalar	Kategoriler	Öğrenci Görüşleri
Çocuk Kavramına İlişkin Görüşler	Gelişim Dönemi (n:309)	Yükselen Potansiyel	Gelişim çağında olan(260), gelişime açık(10), büyüyen(7), görgü kurallarını öğrenen, yaygın anabolizma
		Hayata ilk adım	Genç bir ağaç, kendini bulma aşaması, yontulmamış kalıp mermer, filmin başlangıcı(3), hayata yeni başlayan(2), dünya ile yeni tanışan
		Gelecek nesil	Geleceğin yetişkini(5), geleceğin tohumları, yeni yaşam temsili, yarınımız, hayatının baharındaki birey
		Kâşiflik	Meraklı(10), dünyayı kendi perspektifinden inceleyen, kâşif
	Pozitiflik (n:57)	Safılık	Masumiyetin sembolü(14), temiz kalpli(10), ruhu taze, tozpembe hayat yaşayan, hayata karşı sempatik ve güzel bir bakış açısına sahip
		Mutluluk	Yaşam sevinci(7), enerjik/neşeli(5), hayatı dolu dolu yaşayan, hayatın en güzel yaşı(2), gökyüzünde ipi kopmuş bir uçurtma
		Rüyalar âlemi	Hayal dünyasında yaşayan(3), oyun oynayan(3), balonlar, çizgi film izleyen, şeker, kaygıları olmayan, mutluluk, tüm renkler, festival
	Eksiklikler (n:87)	Yetersiz Yetkinlik	Korunmaya muhtaç(60), yeterince büyümemiş, zihinsel olgunluğa erişmemiş(7), kendi kararlarını veremeyen(6), doğru ve yanlış ayırt edemeyen(3), yaptıklarından sorumlu tutulamayan(3), bilgisiz, eğitim ihtiyacı olan
		Yüzeysel Varoluş	Gelişigüzel hayat yaşayan, hayatı ciddiye alamayan, yaşamını tam olarak gerçekleştiremeyen, düşünmeden karar veren
	Toplumsal Algılar (n:18)	Toplumsal Kimlik	Yaramaz(2), benmerkezci okula giden
		Aitlik	Ailenin önemli bir parçası, evin neşesi(8), aileyi bir arada tutan, ailenin meyvesi, ailenin küçüğü(2), özel kişi

Bu çalışmada bireylerin yaşlı kavramına ilişkin bakış açıları bilişsel boyut çerçevesinde incelenmiştir. Üniversite öğrencileri yaşlı kavramına ilişkin çoğunlukla fiziksel değişimlere odaklanmaktadır. Özellikle azalan enerji ve fiziksel gerilemeye bağlı olarak ortaya çıkan özbakım yetersizliği, katılımcıların yaşlıyı "bakıma muhtaç" şeklinde tanımlamalarında belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Yapılan bir çalışmada benzer şekilde yaşlı bireyler "yardıma muhtaç" olarak tanımlanmıştır.²³ Hemşirelik öğrencileri ile yapılan farklı bir çalışmada da yaşlı, "bakım, ilgi ve destek ihtiyacı olan" şeklinde tanımlanmıştır.²⁴ Bu sonuçlar,

öğrencilerin yaşlılığı daha çok fiziksel yetersizlik ve bakım ihtiyacı üzerinden tanımladıklarını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, eğitim programlarında yaşlılığın sadece fiziksel değil, bütüncül bir bakış açısının kazandırılması ve aktif yaşlanma anlayışının özellikle sağlık alanındaki öğrencilere benimsetilmesi önem arz etmektedir.

Yapılan çalışmada yaşlı kavramını nörobilişsel değişimlerle ilişkilendirdikleri saptanmıştır. Elde edilen bulgularda yaşlı; hayattan zevk alamayan, yaşama sevincini kaybeden, bilişsel yetenekleri zayıflayan olarak tanımlanmaktadır. Yaşlı kavramına ilişkin yapılan çalışmalarda da katılımcıların benzer şekilde yaşlı bireyi “duygusal çöküntü içerisinde olan ve tükenmişlik yaşayan bireyler” şeklinde tanımladıkları görülmektedir.^{23,24} Elde edilen sonuçlar öğrencilerin yaşlı kavramını "çöküş" olarak tanımladıklarını düşündürmektedir. Bu sonuçlar ışığında; yaşlı bireylerin yaşam deneyimlerini, güçlü yönlerini ve aktif yaşlanma potansiyellerini vurgulayan eğitim içeriklerinin üniversite müfredatlarına dâhil edilmesi, yaşlı kavramına ilişkin görüşlerinin daha dengeli ve olumlu bir çerçevede gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Çalışma sonucu bazı öğrenciler yaşlı kavramını “ölümü çağrıştırma” tanımı aracılığıyla yolun sonuna yaklaşma ile bağdaştırmaktadır. Literatürdeki birçok çalışmada da benzer şekilde yaşlılık “yolun sonu”, “bir son hikayesi”, “son” olarak tanımlanmıştır.²³⁻²⁵

Elde edilen bulgularda öğrencilerin toplumsal algılarından etkilenerek yaşlı bireyi “çocuk”, “emekli” olarak tanımladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Sarı ve ark. (2023) yaptıkları çalışmada evde hasta bakım öğrencilerinin yaşlı bireyi “çocuk” ve “bebek” şeklinde tanımladıkları belirlenmiştir.²⁶ Toplumumuzda yaşlı bireylerin özellikle emeklilik süreci ile birlikte üretici konumdan tüketici konuma geçmesinin bu görüşlerde etkili olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın bulguları, üniversite öğrencilerinin yaşlı kavramını çoğunlukla yaşam deneyimi ve birikimle ilişkilendirerek bilgelik kavramı üzerinden tanımladıklarını ortaya koymaktadır. Mevcut literatürde de benzer şekilde yaşlılık, deneyim ve bilgi dolu bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Yaşlı birey ise, uzun bir hayat yaşamış ve birçok şeye tanık olmuş bir bireyi temsil etmektedir.^{26,27} Hemşirelik son sınıf öğrencilerinde yapılan bir çalışmada da yaşlılık için, “kitap” kavramını kullandıkları ve bu kavram ile deneyimlere ve bilgililiğe dayalı olumlu ve pozitif bir tanımlamanın mevcut olduğu görülmektedir.²⁵ Elde edilen sonuçlarda toplumumuzun yaşlı bireylere ilişkin saygın düşüncelerinin var olduğunu düşündürmektedir.

Öğrencilerin Çocuk Kavramına İlişkin Görüşlerinin Tartışılması

Bireylerin çocukluk kavramına ilişkin görüşlerinin çocuk gelişimini etkileme potansiyeline sahip olduğu söylenebilir. Nitekim Vygotsky tarafından tanımlanan sosyokültürel teorinin

çocukların öğrenme sürecinde kültürel kalıpların önemini vurgulaması bu durumu destekler niteliktedir.²⁸ Çocuklar, içerisinde yaşadıkları toplumda yer alan kalıp yargıları ifadeleri öğrenip yaşamlarına bu kavramları entegre etmesi kendilerine ithaf edilen ifadelerden etkilenme potansiyelini beraberinde getirebilir. Bu nedenle bu ifadelerin tanımlanması oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, öğrencilerinin çocuk kavramına ilişkin yaptıkları tanımların çoğunlukla gelişim dönemine odaklandığı görülmektedir. Özellikle çocukların yükselen potansiyellerine ilişkin “gelişim çağındaki olan” tanımı dikkat çekmektedir. Çocukların; hayatın başlangıcı, gelecek nesil ve keşfeden birey özelliklerine ilişkin görüşler ise ikinci planda kalmıştır. Literatüre bakıldığında; çocuklar hayatın başlangıcında olan (tohum, donmamış beton, hamur, işlenmemiş maden gibi), dünyayı keşfeden (soru bankası, mucit, filozof gibi) ve geleceğimize şekilde veren bireyler (gelecek, umut gibi) olarak daha fazla tanımlanmaktadır.²⁹ Bu durum, öğrencilerin çocuk kavramına daha çok biyolojik ve gelişimsel bir bakış açısıyla yaklaştıklarını, ancak literatürde öne çıkan toplumsal, bilişsel ve potansiyel odaklı bakış açılarını yeterince yansıtmadıklarını göstermektedir. Bu nedenle, eğitim programlarında çocukluğun sadece fiziksel değil, psikososyal ve toplumsal yönleri ile de değerlendirilmesi gereken bir süreç olduğu ve bunun geleceği şekillendirmedeki önemi vurgulanmalıdır.

Çalışma bulgularında çocuk kavramı saf (masumiyetin sembolü gibi), her koşulda mutlu (mutlu/enerjik gibi) ve rüya alanında yaşayan (hayal dünyasında yaşayan gibi) şeklinde kategorize edilmiştir. Literatürde de benzer şekilde çocuk kavramı “ak sütüm”, “şarkı”, “eğlence”, “hayal” şeklinde tanımlanmıştır.²⁹ Bu bulgular, bireylerin çocuk kavramını daha çok duygusal yönleriyle değerlendirdiğini ve onları saf, mutlu ve hayalperest olarak tanımladıklarını göstermektedir.

Bu çalışmada öğrenciler çocuk kavramını eksikliklerle de ifade etmişlerdir. Bu eksiklikler yetersiz yetkinlik ve yüzeysel varoluş kategorilerinde toplanmıştır. Burada en dikkat çeken tanım “korunmaya muhtaç” tanımıdır. Benzer şekilde Niikko’da (2020) çalışmasında çocukluk kavramını korunmaya ve desteğe ihtiyacı olan birey şeklinde tanımlamıştır.³⁰ Türkiye’de ebeveynlerle yapılan çalışmalarda da çocuk “muhtaç”, “kanguru yavrusu”, “kadın çantası” gibi tanımlarla ifade edilmiştir.²⁹ Bu bulgular, öğrencilerin çocuğu yeterince gelişmemiş, desteğe ve yönlendirmeye ihtiyaç duyan şeklinde tanımladıklarını ortaya koymaktadır. “Korunmaya muhtaç” tanımı, çocuk kavramını bireysel yetkinlikten çok bağımlılık ve hassasiyet üzerine kurulduğunu somut biçimde yansıtmaktadır. Bu durum, literatürdeki benzer çalışmalarla da örtüşerek çocuk kavramının toplumda genellikle edilgen ve yardıma muhtaç bir konumda algılandığını göstermektedir.

Son olarak öğrencilerin çocuk kavramına ilişkin görüşleri arasında; yaramaz, ailenin önemli bir parçası, aileyi bir arada tutan şey, ailenin küçüğü ve ailenin meyvesi gibi toplumsal algıları yansıtan tanımlarla da ifade edilmiştir. Çocuk kavramına yüklenen bu toplumsal algılar literatürdeki çalışmalarla da desteklenmektedir.^{29,30} Bu bulgular, öğrencilerin çocuk kavramını aile merkezli ve toplumsal roller üzerinden değerlendirdiklerini göstermektedir. Tanımlar, çocuğun hem ailenin birleştirici unsuru hem de geleneksel rolleri yansıtan bir figür olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın sonuçları, üniversite öğrencilerinin yaşlı kavramını; fiziksel ve nöropsikolojik değişimler yaşayan, yaşamının sonuna yaklaşan, emeklilik ile birlikte sosyal statüsünde gerilemeler yaşayan ancak hayat tecrübesinden faydalanılması gereken ve aile bağlarını güçlendiren bireylerle özdeşleştirdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle “okyanusa bırakılan kayık” tanımı, yaşlı bireylerin hayattan yavaş yavaş kopuşunu, yalnızlık hissini ve belirsiz bir geleceğe doğru sürüklenişini çarpıcı bir şekilde yansıtmaktadır.

Çocuk kavramı ise; gelişim dönemi temasıyla dikkat çeken, saflığı, mutluluğu, var olmaya çalışmayı ve bu dönemdeki muhtaçlığı temel alan ve ailenin önemli bir parçası olarak görülen bireylerle özdeşleştirilmiştir. Özellikle “gökyüzünde ipi kopmuş bir uçurtma” tanımı, çocukların özgür ama aynı zamanda yönsüz ve korunmaya muhtaç doğasını çarpıcı biçimde yansıttığını ortaya koymaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda, üniversite öğrencilerinin yaşlı ve çocuk kavramlarına ilişkin daha dengeli, bütüncül ve gerçekçi bakış açıları geliştirmelerini destekleyecek eğitim içerikleri ve sosyal etkileşim fırsatları sunulması önerilmektedir. Özellikle, yaşamın her dönemine ilişkin toplumsal önyargıları sorgulayan, bireylerin potansiyellerini ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamalarını sağlayacak sosyal etkinliklerin planlanması son derece önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın tek merkezde ve üniversite öğrencileri ile yapılması farklı gruplara genellenmesini sınırlamaktadır.

Yapay Zekâ Beyanı

Bu araştırmanın hiçbir aşamasında üretken yapay zekâ kullanılmamıştır.

Finansal Beyan

Araştırma herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

Etik Beyan

Yazarlar bu çalışmanın hiçbir aşamasında etik ihlalde bulunulmadığını beyan eder.

Çıkar Beyanı

Çalışmada yer alan yazarların çıkar çatışması yoktur.

Yazar Katkıları

Araştırmanın tasarımı: BÇD, BÇ, İHT; Veri Toplama: MB, EK, MB; Veri analizi: BÇD, BÇ; Makalenin Hazırlanması: BÇD, BÇ, İHT; Makalenin Nihai Onayı: BÇD, BÇ, İHT, MB, EK, MB.

Kaynaklar

1. Pekesen M, Çelik D, Türkmen A. Nesillerarası etkileşim kapsamında yaşlı yetişkinlerin çocuk kavramına ilişkin yaklaşımları ve metaforik algıları. *OPUS International Journal of Society Researches*. 2021;18(42):5250-75.
2. Venkatapuram S, Ehni HJ, Saxena A. Equity and healthy ageing. *Bull World Health Organ*. 2017;95(11):791-2.
3. Sanderson W, Scherbov S. Rethinking age and aging. *Popul Bull*. 2008;63(4).
4. World Health Organization. Ageing [Internet]. Geneva: World Health Organization; [cited 2026 Aug 29]. Available from: https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1
5. Aközer M, Nuhurat C, Say Ş. Türkiye'de yaşlılık dönemine ilişkin beklentiler araştırması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 2011;27(27):103-28.
6. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi. Haklarımla çocuğum!: BM Çocuk Hakları Sözleşmesi kitabı. Şirin MR, yayın yönetmeni. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları; 2011.
7. Sağlam M, Aral N. Tarihsel süreç içerisinde çocuk ve çocukluk kavramları. *Çocuk ve Medeniyet*. 2016;1(2):43-56.
8. Öktem D. Türkiye'deki çocuk adalet sisteminin yönetimi ve yaş ayrımcılığına ilişkin paradigmanın incelenmesi. In: Türkiye'de Çocuk Adalet Sisteminin Yönetimi. Ankara: İnsan Hakları Ortak Platformu ve Uluslararası Çocuk Merkezi; 2012. p. 1-20
9. Gendron T, Camp A, Amateau G, Mullen M, Jacobs K, Inker J, et al. The next critical turn for ageism research: the intersections of ageism and ableism. *Gerontologist*. 2024;64(2):gnad062.
10. Flanagan RM, Symonds JE. Children's self-talk in naturalistic classroom settings in middle childhood: a systematic literature review. *Educ Res Rev*. 2022;35:100432.
11. Bae S, Choi M. Age and workplace ageism: a systematic review and meta-analysis. *J Gerontol Soc Work*. 2023;66(6):724-38.
12. Mannheim I, Wouters EJM, Köttl H, van Boekel LC, Brankaert R, van Zaaen Y. Ageism in the discourse and practice of designing digital technology for older persons: a scoping review. *Gerontologist*. 2023;63(7):1188-200.
13. Rothermund, K., & de Paula Couto, M. C. P. Age stereotypes: Dimensions, origins, and consequences. *Current Opinion in Psychology*. 2024; 55, 101747.
14. Martani A, Brunner A, Wangmo T. Intergenerational familial care: shaping future care policies for older adults. *Nurs Ethics*. 2021;28(6):864-77.
15. Seçer MB, İlçin N, Seçer E, Göbel Ö. Sağlıkla ilgili ve sağlık dışı bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinin yaşlı istismar ve ihmaliye yönelik düşünceleri. *Geratrik Bilimler Dergisi*. 2019;2(2):42-9.

16. Erdiller-Yatmaz ZB, Erdemir E, Erbil F. Çocuk ve çocukluk: okulöncesi öğretmen adayları anlatıyor. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*. 2018;6(3):284-312.
17. Yılmaz K, Atasever İ, Taşçı Duran E. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarına ilişkin metaforik bir çözümleme. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2025;41(1):1-11.
18. Miles MB, Huberman AM. *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. 2nd ed. Thousand Oaks (CA): Sage Publications; 1994.
19. Pesen A. Ebeveynlerin “çocuk” kavramına yükledikleri metaforlar. *Turkish Studies*. 2015;10(15):731-48.
20. Miles MB, Huberman AM. *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. 2nd ed. Thousand Oaks (CA): Sage Publications; 1994.
21. Pesen A. Ebeveynlerin “çocuk” kavramına yükledikleri metaforlar. *Turkish Studies*. 2015;10(15):731-48.
22. Kang H, Kim H. Ageism and psychological well-being among older adults: a systematic review. *Gerontol Geriatr Med*. 2022;8:23337214221087023.
23. Mannheim I, Köttl H. Ageism and (successful) digital engagement: a proposed theoretical model. *Gerontologist*. 2024;64(9):gnae078.
24. Araújo PO, Soares IMSC, Vale PRLF, Sousa AR, Aparicio EC, Carvalho ESS. Ageism directed to older adults in health services: a scoping review. *Rev Lat Am Enfermagem*. 2023;31:e4019.
25. Bahadır-Yılmaz E. Nursing and midwifery students' perceptions of the elderly in nursing homes: a metaphor analysis. *Psychogeriatrics*. 2024;24(4):959-67.
26. Bahadır Yılmaz E, Yüksel A. An exploratory metaphor analysis on the perceptions of nursing students about the concept of aging. *Magyar Gerontológia*. 2021;13(40):30-42.
27. Kırca K, Sözeri Öztürk E, Bayrak Kahraman B. Views of senior nursing students on the concept of old age: a metaphor study. *Educ Gerontol*. 2024;50(9):793-804.
28. Sarı E, Bekircan E, İşcan Ayyıldız N, Usta A. Evde hasta bakım öğrencilerinin yaşlı tanımına ilişkin metaforik algıları. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*. 2023;16(2):87-93.
29. Kalaycı İ, Özkul M. Geleneksel kalabilsem modern olabilsem: modernleşme sürecinde yaşlılık deneyimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*. 2017;8(18):90-110.
30. Saracho ON. Theories of child development and their impact on early childhood education and care. *Early Child Educ J*. 2023;51(1):15-30.
31. Khunyakari R. Cultural metaphors as means to contextualised understanding of child and childhood. *Child Soc*. 2021;35(4):613-29.
32. Niikko A. Metaphors of early childhood education student teachers at the beginning of the university studies. *J Early Child Educ Res*. 2022;11(3):82-112.